

Kurum : Işık Üniversitesi
Başlık : Prof. Dr. Coşkun Özdemir Konferansı
Sunuşu Yapan : Prof. Dr. Coşkun Özdemir
Video Bağlantısı : https://youtu.be/7_Bc3L6d8DQ?si=_QKQomfS_79m1nGP
Yayın Tarihi : 26.11.2011

Konuşmacı 1: Sayın dekanlarım, değerli hocalarımız ve sevgili öğrenci arkadaşlarım. Cumhuriyetimizin 90. yılı olduğunda Işık Üniversitesi Kültür ve Sanat etkinlikleri kapsamında düzenlenen İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi emekli öğretim üyesi Profesör Doktor Coşkun Özdemir'in Cumhuriyet Devrimleri ve Aydınlanma Kolonu konferansına hoş geldiniz. Profesör Doktor Coşkun Özdemir 22 Mayıs 1929 yılında Urfa'da doğdu. 1946 yılında girdiği İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden 1952 yılında mezun oldu. 1954-57 yılları arasında İstanbul Haseki Hastanesi'nde nöroloji asistanlığı, 1957 ve 1961 yılları arasında nöroloji kliniği baş asistanlığı yaptı. 1960 yılında İstanbul Üniversitesi'nden nöroloji doçentliğini aldı. 1961 ve 68 yılları arasında İstanbul Haseki Hastanesi'nde nöroloji klinik şefi olarak çalıştı. 1963-64 yılları arasında Danimarka Kopenhag'ta Dünya Sağlık Örgütü'nde rehabilitasyon kursuna katıldı. 1962'de İngiltere Londra'da National Hospital for Nervous Diseases'da Nörofizyoloji Akademisi üyesi oldu. 1965 yılında Haseki'de rehabilitasyon ünitesinin kuruluşundan sonra Alexander Von Humboldt vakfından EEG ve EMG aletleri edinerek fizyoloji bölümünü kuran grubun içinde yer aldı. 1968'de İstanbul Tıp Fakültesi Nöroloji öğretim üyesi olarak atandı ve aynı yıl profesör unvanını aldı. 1969 ve 1972 yılları arasında Amerika Boston'da Harvard Üniversitesi Massachusetts General Hospital Nörofizyolojide araştırma akademisi üyeliği yaptı. 1972-1989 yıllarında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Anabilim Dalında profesör olarak 1989 yılından itibaren de Nöroloji Anabilim Dalı Başkanı olarak çalışmaya 1996'da emekli oluncaya kadar devam etti. 1978'de Türkiye Kas Hastalıkları Derneği'nin kurucusu ve başkanı oldu. 1990 yılında klinik nörofizyolojisinde Amerika Akademisi üyesi oldu. 1993-2008 yılları arasında Akdeniz Miyoloji Derneği yönetim kurulu üyeliği yaptı. 1993'te Uluslararası ALS MND Derneği Birliği Yönetim Kurulu Üyesi, Avrupa Kas Hastalıkları Derneği Birliği üyesi, 1999'da European Neuromuscular Centre Forum üyesi, 2000'de İngiltere Kraliyet Tıp Derneği üyesi oldu. 2002'de üniversitelerden toplumsal sorunlara bakış, 2007'de Karşı Turşatlı Kitapları Cumhuriyet yayınlarında yayınlandı. 2012'de Urfa'dan Harvard'a adlı kitabı Kaynak Yayınlarında yayınlanmıştır. Özdemir iç hastalıklar 1. bölüm nöroloji, çocuk hastalıkları ders kitabında bir bölüm nöroloji, ders kitabında bir bölüm temel mekanizmalardan klinik tedaviye nöromusküler hastalıklar kitabında Myastenia Gravis bölümü gibi tıbbi kitaplara ek olarak 150'yi aşkın yerli ve yabancı dergide bilimsel makaleler, sağlık, üniversite, politika ve eğitim konusunda 500'ü aşkın gazete makalesi yazmıştır. 2000 yılında Viyana'da Konta Akademisi tarafından Nöromusküler hastalıklarında sosyal araştırmalar başarı ödülü almıştır. 2006'da Uluslararası Nöromusküler Hastalıklar Kongre Yönetimi tarafından yaşam boyu başarı ödülü almıştır. Konferans konuşmalarını yapmak üzere Profesör Doktor Coşkun Özdemir'i sahneye davet ediyorum.

Coşkun Özdemir: Çok teşekkür ederim bu takdim için. Vallahi aklıma sen neymişsin be abi diye bir şarkı var. O geldi çocuklar. Evet arkadaşlar, Sayın Dekan, Sayın öğretim üyeleri, sevgili gençler,

öğrenciler, hepinizi selamlıyorum. Çok güzel bir buluşma bu benim için gerçekten büyük bir mutluluk bu. Çalışıyor galiba, değil mi? Ben Işık Üniversitesi'nin öteki kampüsünde birkaç kere konuşma yapma fırsatı buldum. Bunlardan çok büyük bir memnuniyet duydum. İşte bu hayat hikayemde öğrendiğiniz gibi, ben emekli olalı uzun yıllar oldu. 17 yıl önce emekli oldum yaş haddinden. Ve en az birkaç yıl gene üniversitede, tıp fakültesinde nöroloji anabilim dalında bazı derslere katıldım. Çünkü benim kolay kolay vazgeçemeyeceğim bir şey öğrencilere hitap etmek. Bana büyük mutluluk veren bir şey bu sevgili çocuklar. O nedenle bu türlü buluşmalar benim için gerçekten çok önemli ve mutluluk verici. Bugün de böyle sizlerle birlikte ben bir cumhuriyet çocuğu olarak size hitap edeceğim. Cumhuriyetin 6. yılında doğdum ben. Birkaç anıyla başlayayım izin verirsiniz. İki cumhuriyet öğretmeninin evinde doğdum. Bu büyük bir talih tabii çok çok büyük bir şans bu. Ve cumhuriyetin altın yılları diye anabilirim o yılları. 1929 doğumluyum. 30'lu yıllarda gözümü dünyaya açtım ve düşünün ki o yıllarda ben tiyatro izledim. Bu biraz şaşırtıcı gelebilir size. Birçoklarına öyle geliyor çünkü Urfa'da, Güneydoğu Anadolu'da biliyorsunuz Urfa'da 30'lu yıllarda, 40'lı yıllarda Halk Evinde tiyatro yapılıyordu ve fon müziği olarak da Offenbach, Chopin, Schumann kullanılıyor idi. Bunu soruşturamadım doğrusu. Annemi babamı kaybettikten sonra nereden öğrenmiştiniz tiyatroyu? Shakespeare oynuyorlardı. Venedik taciri. Shakespeare'i nereden öğrendiniz? Offenbach'ı nereden biliyordunuz? Bunu çok iyi soruşturamadım ama yani çocuklar hakikaten bu cumhuriyet tarihi çok iyi incelenmeye değer bir tarihtir. Bilmem okuyor musunuz acaba? Onun için yanımda bazı kitaplar getirdim ve sizinle şöyle bir sohbet havasında konuşmayı tercih ediyorum. Konferanstan ziyade mesela bir arkadaşınız Mert beni hem şaşırtan hem memnun eden bir şekilde Turgut Özakman'ın üç kitabını okuduğunu söyledi. Ne dersiniz? Başka okuyan var mı? Turgut Özakman'ı. Yakında kaybettik. Büyük bir insan, büyük bir Cumhuriyet aydını, tiyatro yazarı. Aynı zamanda benim yakından tanıdığım bir kişi oldu. Şu Çılgın Türkler muhteşem bir kitap. Kurtuluş Savaşı'mız hakkında ve cumhuriyet. Bunlar yani bence mutlaka okunması gereken kitaplar. Bir de Çanakkale Savaşı ile ilgili bir kitabı var. Biraz evvel sözü edildi. Ben de yakında 3. kitabımı yazdım. O da Urfa'dan Harvard'a adını taşıyor. Ben başka bir isim koymuştum ama yayınevi dedi ki, "Hocam, İbrahim Tatlıses Urfa'da Oxford yoktu, okuyamadım Oxford'u ama sen Harvard'a gittin. Onun için bunun adını Urfa'dan Harvard'a koyalım" dedim. Böylece bu kitabın adı Urfa'dan Harvard'a oldu çocuklar. Bundan da biraz getirdim yanımda. Bir bakalım. Belki sizin içinizde isteyenler, almak isteyenler olur. Bunu benim yöneticiliğini yaptığım bir dernek var. Biraz ayakta kalmak için çok büyük çabalar sarf ediyoruz. Türkiye Kas Hastalıkları Derneği Yeşilköy'de merkezimiz yani kas hastalıkları tedavisi olmadığı için engelliler grubuna giriyor. Ben orada 35 yıldan beri bu dernekle çalışırım. Tedavisi yok ama işte onları insanca yaşatmak gibi, yaşam kalitelerini yükseltmek gibi bir hedef var, bir amaç var. Onun için bu derneğin kuruluşuna öncülük ettim. O dernek bu kitabı yarı fiyatına alıp daha ucuza satıyor. Şimdi sevgili çocuklar bir iki anı daha söyleyeyim çünkü ilgi çekici geliyor. Metroda. Metroyu sıkça kullanıyorum. 4. Levent'te oturuyorum ben. Metroya böyle büyük bir hamle yapıyor insanlar. Ben gerilerde duruyorum. Sonra ben girdikten sonra işte bana yer verenler oluyor. "Ya çocuğum otur yerine" diyorum. "Beni yaşlı yerine koydun" diyorum. İşte biraz sohbet ediyoruz böylece onlara şunu anlatıyorum. Çocuklar benim zamanımda tramvay vardı ve biz tramvaya girince oturmuyorduk. Çünkü biraz sonra bir büyük gelecek yer olsa da onun için yani hiçbir şekilde biz genç insanlar oturmazdık. Bunu anlatıyorum. Bir de şunu ekliyorum. Ben de maçlara meraklıydım doğrusu. Futbol maçlarına gidiyorduk, maçlara çocuklar bileti alıp içeri giriyorduk ve paşa paşa maç seyrediyorduk. İnanır mı? İnanıyor musunuz? Galatasaraylı, Fenerli, Trabzonlu, Vefalı. Bir de Vefa vardı o zamanlar. Yani çok çok güzel, çok barış içerisinde maç seyrediyordu. Sonradan biliyorsunuz böyle kavga dövüş sopalar. Bir de bunu anlatıyorum. Bir de şunu söylüyorum. Kadırga talebe yurdunda kalıyordum ben çocuklar. 6 yılı orada geçirdim. Şimdi en çok çalışan tıplılardı tabii. Mühendisler var. Yüksek ticaretler var, hukukçular, iktisatçılar. En çok biz çalışıyoruz çünkü vizeler var. İki ayda bir vize var. Vize

imtihanlarına giriyoruz biz. İşte arkadaşlar böyle biraz çalışıp yorulunca "Ya şöyle bir Beyoğlu'na çıkalım" diyoruz. Şimdi işte biraz inanılması zor bir şey söyleyeceğim. Herkes giyinmeye gidiyor. Birisi geliyor "Ya çocuklar ben sizinle gelemem" diye. "İyi bir gömleğim kravatım yok" diyor. Ne dersiniz? Beyoğlu'na böyle çıkılıyor. İşte bunlar size bazı anılar. Şimdi öteki anılarım işte bu kitapta var. Tabii çok şey yaşadık biz biliyorsunuz. Bu benim söylediğim yani cumhuriyetin parlak dönemi henüz demokrasi başlamadan önceki dönem, sandık demokrasisi başlamadan önceki dönem. Sandık demokrasisi diyorum ben. Siz beni hoş görün. Bu yaşında sandık demokrasisi ile beraber her şey değişti çocuklar. Bursa'da evvela işte bak İsmail Bey burada evvela köy enstitülerine şey başladı, saldırı başladı. Neden dersiniz? Bunu soruyorum. Hasan Ali Yücel devrildi. Hasan Ali Yücel'i tanıyor musunuz çocuklar? Kimdir?

Konuşmacı 2: Milli Eğitim Bakanı.

Coşkun Özdemir: Milli Eğitim Bakanı. Hakkı Tonguç'la birlikte Türkiye'ye en büyük yurtseverleri, en büyük yazarları, şairleri, düşünürleri yetiştiren bir okul. İsmail Bey, senden başka var mı burada köy enstitülü? Köy enstitülü böyle bir köy enstitüsü var arkadaşlar kurulmuş. O demokrasiyle beraber bu okullara saldırılar başlıyor. Karalamalar başlıyor. Bunları çok iyi öğrenmeniz lazım diye düşünüyorum çocuklar. Bu yakın tarihimizin niçin acaba? Niçin acaba bir köy ağası? Kinyas Kartal büyük bir köy ağası çok güçlü bir köy ağası doğuda geliyor. Demokrasi başlarken, sözde demokrasi tabii. Onu özellikle belirtmek istiyorum. Demokrasi başlamadı bence. Ve İnönü'ye geliyor ve diyor ki, "Paşam, bu okulları kapat yoksa oy alamazsın." diyor İsmet Paşa'ya. İsmet Paşa cumhurbaşkanı milli şef hatta ve o günlere, o yıllara kadar bütün gücüyle köy enstitülerini desteklemiş olan İsmet Paşa Kinyas Kartal'a karşı hiçbir şey söyleyemiyor. Çünkü oylama başlıyor. Urfa'da demokrasi başlayınca kadar ses çıkarmayan köy ağaları meydana çıkıyorlar ve bir bölümü Demokrat Parti'ye, bir bölümü de Halk Partisi'ne girerek meclise giriyorlar. İşte köy ağaları, Hasan Ali Yücel'i, Hakkı Tonguç'u deviren ve köy enstitülerine hücum eden böylece büyük bir darbeyi gerçekleştirenler bu ağalar ve politikacılarla işbirliği yapan ağalardır. Şimdi isterseniz şeye dönelim. Cumhuriyete dönelim. Çocuklar, arkadaşlar, sayın öğretim üyelerim. Tabii Osmanlı tarihini hepimiz okuduk, değil mi? Kuşkusuz sizler de okudunuz Osmanlı tarihini. Osmanlı'nın büyük ve güçlü bir ordusu var. Ve bu ordu ile iyice büyüyor ve yayılıyor. Bunları bazı televizyon dizilerinde de eminim izliyorsunuz. Yakında Muhteşem Yüzyıl dizisi vardı. Bilmem izlediniz mi? Kanuni Sultan Süleyman dönemini anlatan bir dizi. Evet. Osmanlı büyük bir ordu ile üç kıtada büyüyor ve yayılıyor bir Viyana bozgununa kadar. Ama daha sonra Osmanlı imparatorluğu yavaş yavaş gerilemeye başlıyor. Niçin dersiniz? Neden Osmanlı İmparatorluğu yaşayamadı? Neredeyse bir sömürge haline geldi? Kapitülasyonlar... Sevgili çocuklar, gençler bakın bir İslam medeniyeti var. İslam uygarlığı, İslam Rönesansı. Bilir misiniz? Bugünkülerin onu iyi bildiğini hiç zannetmiyorum. İbn Haldun var. İbn Rüşt var. İbn Sina, Farabi... Hangi asırlar? 10, 11, 12, 13. Avrupa karanlıktayken bu İslam bilginleri felsefe yapan insanlar ve Avrupa hümanizmine, Avrupa reform ve Rönesansına ilham veren insanlar. İnsanlar nasıl oluyor bilemiyorum. İmam-ı Gazali isimli bir büyük İslam alimi. İçtihat kapısı kapanmıştır diyor. Bu uzun bir hikaye. Umarım merak eder okursunuz İmam-ı Gazali'yi ve adını andığım İbn Haldun, İbn Rüşt, İbn Sina, Farabi ve daha birçokları. Avrupa karanlıkta o sırada ama yavaş yavaş bir Rönesans başlıyor. İtalya'da başlıyor ve yayılıyor Rönesans. Sanata, edebiyata ve bilime ilgi başlıyor. Zengin aileler, burjuvalar sanata, edebiyata destek veriyorlar ve Avrupa'da bir şey başlıyor. Bir aydınlanma başlıyor ve Rönesans arkasından reform. Martin Luther protestanlığı ilan ediyor biliyorsunuz. Reform ve sonra aydınlanma. Copernicus, Kepler, Galile dünyanın merkez olmadığını güneşin etrafında döndüğünü söylüyorlar. Ve yine bileceksiniz Galile bu yüzden kilise tarafından mahkum ediliyor ve inkar ediyor söylediklerini. Mahkeme huzurunda, engizisyon mahkemesi huzurunda mahkemeden çıkarken geriye dönüp ayağımın altında döndüğünü hissediyorum dediği doğru değildir. Bunu ben sizin yaşlarınızda Bertrand Russell'ı okuyarak öğrendim ve evinde yaşamını sürdürmeye mahkum edilmiştir. Fakat işte Avrupa'da bir aydınlanma

başlıyor. Yani aklın ve bilimin öncülüğü. O sırada Osmanlı'nın bunlardan pek haberi yoktur. Bunu bir bilge insan Erdal İnönü'den geniş bir şekilde dinlemiştim. Bilim tarihi dersi veriyordu Erdal İnönü. Ve bir güzel bir bilim tarihi dersi vardır. Şey kitabı vardır. Bir de Adnan Adıvar'ın muhteşem bir kitabı var. Tarih boyunca bilim ve din diye. Oradan sizin yaşlarınızda okudum. Evet. Böylece sevgili gençler Osmanlı bilimden ve bu yeniliklerden ve aydınlanmadan uzak kalarak yavaş yavaş bir çöküntüye doğru gidiyor. Ve pekala biliyorsunuz Dünya Savaşı'nda 1914 ve 1918 Dünya Savaşı'ndan sonra imparatorluk yavaş yavaş topraklarını kaybediyor ve mağlup olarak Anadolu topraklarının da işgaline neden oluyor. Ve yine eminim bunları biliyorsunuz. Mondros Mütarekesi imzalanıyor ve 1919 yılında Urfa benim memleketim önce İngilizler sonra Fransızlar tarafından işgal ediliyor. 15 Mayıs 1919'da Yunanlılar İzmir'e çıkıyorlar ve Mustafa Kemal de onun ertesi günü Samsun'a hareket ediyor ve 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkarak Kurtuluş Savaşı'na başlıyoruz. Şimdi sevgili gençler işte bu kitapta bu Kurtuluş Savaşı anlatılıyor. Gerçekten bir roman tadında okunabilecek bir kitap. Bu dünyadaki en meşru, en ahlaklı, en haklı, en kutsal savaşlardan birinin emperyalizme karşı verilmiş ve kazanılmış ilk Kurtuluş Savaşı'nın bir millileşme ihtilalinin romanı. Şaşırtıcı bir yakın zaman destanı gerçekten bir destan. Bu en zor şartlarda yapılan bir savaş. Sevgili arkadaşlar, gençler bu kurtuluş hareketine, savaşına karşı çıkan çok sayıda insan var. Biliyorsunuz İstanbul Mütareke basını var. Atatürk'ü, Mustafa Kemal'i karalayan kötüleyen ve bunları yok etmeli diyen yazarlar var. Ve ayrıca böyle bir savaş çılgınca bulan ve mandayı tercih eden yazarlar var, düşünürler var. Şunu hemen ilave edeyim. Çok suçlamamak gerekir diye düşünüyorum. O günün koşullarını iyi analiz edince, inceleyince gerçekten bir Kurtuluş Savaşı yapabilecek koşullar yok o günlerde ve o nedenle birçok kişi, aralarında Halide Edip bile var. İngiliz mandası ya da Amerikan mandasını tercih ediyorlar. Fakat işte bütün bu zorluklar, isyanlar, kaçaklar bunlara rağmen hakikaten bir mucize gerçekleşiyor ve büyük taarruzla 9 Eylül'de İzmir'e vararak Kurtuluş Savaşı'nı başarıyla sonuçlandırıyor. Bu Türk ordusu Mustafa Kemal'in önderliğinde. Sevgili çocuklar işte gerçekten bir mucize saymak çok doğru olur. Ve bunun ardından şimdi cumhuriyete doğru gidiyoruz. Lozan var bu arada biliyorsunuz. Lozan'la ilgili gene bir dizi var. Bilmiyorum izliyor musunuz? Umarım merak ediyor ve izliyorsunuz. Cumhuriyeti Mustafa Kemal İsmet Paşa işbirliği yaparak ilan etmiştir. Bununla şunu söylemek istiyorum. Çok can alıcı bir nokta bu. Atatürk'ün silah arkadaşları, İstiklal Savaşı'nın kahramanları. Onları da hiç bilir misiniz? Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele, Kazım Karabekir, Rauf Orbay, İstiklal Savaşı'nın kahramanları. Çocuklar bakın çok önemli bir nokta bu. Onu Keçiören'de bir buluşmaya davet ediyorlar. Cumhuriyet ilanından birkaç ay önce. Ve bu buluşmada Mustafa Kemal'e diyorlar, "Senin cumhuriyet ilan edeceğin söyleniyor. Böyle bir söylenti var. Ne dersin?" diyorlar. Biliyor musunuz bunu? Hiç duydunuz mu çocuklar? Merak ediyorum. Böyle bir şeyi duydunuz mu? Duymadınız. Yani tekrar ediyorum bunları çok iyi öğrenmek lazım çocuklar bugün hakkında karar verebilmek için bu geçmiş, bu yakın geçmiş çok iyi anlamak lazım. Çok iyi öğrenmek lazım. Neden sorguya çekiyorlar? Çünkü cumhuriyetin ilan edilmesinden kaygı duydıkları için. Saltanat kaldırılırken de öyle. Saltanat 22'de kaldırıldı. Saltanat kaldırılırken gene Rauf Orbay Mustafa Kemal'e "Boğazımdan saltanatın lokmaları geçmiştir. Ben onun kaldırılmasına razı olamam" demiştir. Arkadaşlar son derece önemli bakın bunlar. Rauf Orbay tekrar ediyorum bir İstiklal Savaşı'nın kahramanı. Ama saltanatın kaldırılmasına razı olamıyor. Ötekiler de cumhuriyet ilanını sindiremiyorlar içlerine. Mustafa Kemal büyük bir stratejist. Onları işte bir şekilde atlatıyor ve cumhuriyeti ilan ediyor. Bakın unutmadan şunu da söyleyeyim. Gene bunlar son derece kritik şeyler çocuklar. Unuturum diye oraya dönüyorum. Bu İsmail Bey'in okulları. Bu okullara karşı şeyin başladığını söyledim size değil mi? Köy enstitüleri. Bu köy enstitülerine karşı çıkanlar arasında kim vardır diye soruyorum. Bir büyük isim. Pek kimse söyleyemiyor. Mareşal Fevzi Çakmak. Mareşal Fevzi Çakmak Atatürk'ün yanı başında yer almış olan bir büyük asker. Genelkurmay başkanı. Bakın bunu düşünmenizi istiyorum çocuklar. Tekrar ediyorum. Son derece önemli bu. Bunları anlamak ve bunları analiz edebilmek. Mareşal Fevzi Çakmak en büyük yurtseverleri yetiştiren bir okula niçin

karşı çıkıyor? Var mı bir cevabınız? İçinizde bir düşünen var mı? Neden olabilir? Bakın bunları işte çocuklar bir şey daha söyleyeyim. Alınmayın lütfen. Biraz evvel öğretim üyesi arkadaşlara söyledim. Erdal İnönü bir konferansında şöyle demişti: "Bizim Türk toplumunda beyinsel merak gelişmemiştir" demişti. Çok doğru bir saptama. Fevkalade doğru. Beyinsel merak toplumda çok az, çok zayıf. Yani böyle bir gereklilik yok. Çok dikkat ediyorum. Çevremde birçok şeyde kolaylıkla yargılarını söylüyorlar. Hani malum tabirle ahkam kesmek denir. Ama çok fazla bir şey bilmeye ihtiyaç yok. Türk toplumunda böyle bir zaaf var. Onun için böyle sorular pek fazla sorulmuyor. Türk toplumu da Mareşal Fevzi Çakmak, bu büyük adam, bu büyük Mareşal Atatürk'ün yanı başında dolaşan adam iyi bir dindar ve iyi bir muhafazakardır. İzahı budur. Bu kadar açık. Köy enstitülerindeki çocuklar şu İsmail Bey filan Rus eserleri okuyorlar. Öyle değil mi İsmail Bey? Doğru değil mi? Ve Rus eserleri. İnönü'ye gelip şikayet ediyorlar. Paşam bu çocuklar Rus eserleri, kitapları okuyor diye. Benim bir arkadaşım, sevgiyle, rahmetle anıyorum Hasan Bilecikli köy enstitülü. Çok büyük bir depresyona düşüp Türkiye'de olup bitenlerden 7. kattan kendini atıp intihar etti. Hasan Bilecikli. O anlattı bana. İnönü'ye geliyorlar. Diyorlar ki paşam bu okulda Rus eserleri okuyorlar. Ne okuyorlar diye soruyor. Maksim Gorki okuyorlar. Paşa kaç kişi diyor İsmet Paşa? 18 kişi. 118 kişi okumalı diyor ama biraz evvel söyledim. Aynı İsmet Paşa Kinyas Kartal gelip bu okulları kapat paşam dediği zaman bir şey söyleyemiyor. Çünkü sandık başlıyor, oylama başlıyor. Şimdi dönüyorum şeye. Cumhuriyet böyle ilan edildi. Saltanat da böyle kaldırıldı. Çocuklar saltanatın kaldırılışının da inanılmaz bir hikayesi var. Şimdi düşünün o birinci meclis yani dindar insanlar, hocalar falan onlardan oluşuyor çoğunlukla o mecliste saltanatın kaldırılmasını kolay kolay izah etmek mümkün değil ama Mustafa Kemal ben yani şu yaşında okudukça, öğrendikçe pek mantığa ve akla sığmaz bir adam olarak görüyorum Mustafa Kemal'i yaptıklarıyla, yapabildikleriyle ne oluyor? Saltanatın kaldırılmasına karşı çıkanların üstünde bir masanın üstüne sığıyor ve "Bu iş olacaktır ama bazı belki kelleler gidecektir" diyor. Buna cüret anlaşılır gibi değil. Ve sonra mesele anlaşılmıştır diyor meclis ve kaldırılıyor. Şimdi arkadaşlar şimdi cumhuriyetin kuruluşu. Cumhuriyet bir uygarlık, bir çağdaşlık projesi. Mustafa Kemal'in yapmak istediği şey nedir? Hemen hemen tek başına, ona inananlar var kuşkusuz. Hiç şüphe yok. Yani ona inananlar var. Öyle büyük insanlar var. Atatürk'e çok bağlı kişiler var. Mustafa Kemal'in etrafında onlar var. Ama Mustafa Kemal devrimleri kendi başına yapmıştır. Şimdi buradan bir şeylere de hep atlamak geliyor içimden. Mesela bunu işte demokratik yolla yapmadı diye eleştirenler var. Mustafa Kemal Cumhuriyeti, Hüseyin Çelik galiba bugünkü bakan, demokratik yolla yapmadı cumhuriyeti. "Biz şimdi demokrasi yapıyoruz" diyor. Bu türlü bana son derece irrasyonel gelen çok şey var. Atatürk'ün yaptıklarını demokratik değildi. Yaptığı devrimleri de demokrasi yoluyla yapmadı. Halka sormadan yapmadı diyen insanlar da var. Bunu da son derece irrasyonel buluyorum. Akıl dışı buluyorum. Yüzde 7 okuma yazma bilen bir halk var. Çocuklar Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu zaman okuma yazma oranı yüzde 7. Fabrika yok, iş adamı yok, ticaret yok, üniversite yok gibi böyle bir memlekette düşünün siz neden demokrasi yapmadı diye bir soru var. Neden devrimleri demokrasi yoluyla yapmadı? Yahut bir şey daha var. Onu da söyleyeceğim. Neden soldan gelen bir eleştiri bu? Neden proleter devrimi yapmadı da burjuva devrimi yaptı? Bunlar üzerinde lütfen biraz düşünün diyeceğim çocuklar. Dönelim şeye. Mustafa Kemal'in yapmak istediği şey çok açık. Bunu kapatmamışım. Affedersiniz. Evet. Mustafa Kemal'in yapmak istediği şey arkadaşlar işte biraz evvel söyledim. Osmanlı, Osmanlı büyük bir imparatorluk, büyük bir askeri güç. Çok şey almış, çok şey zaptetmiş. Büyük bir teşkilatlanma hakikaten. Ama bilimden, teknolojiyen, felsefeden uzak kalmış bir imparatorluk. Atatürk imparatorluğun bu yüzden kaybettiğini görüyor ve bakın söylediği şeylerden biri nedir? "Atatürk'ün asıl düşman memleketimin üstünü örten Orta Çağ karanlığıdır ve aklımızın süngüleriyle yurdumun üzerinden kaldırılacaktır." Yani ve biliyorsunuz o dil ve tarihin üstüne "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir" diye yazdırıyor. Hayatta en hakiki mürşit yol gösterici bilimdir diyor. Akıl ve bilim yoluyla ilerleyeceğiz. "Ben size hiçbir ayet, hiçbir dogma, hiçbir donmuş

fikir değil aklı ve bilimi miras bırakıyorum" diyor. Atatürk'ün sözleri gerçekten bu devrimin niteliklerini anlatan veciz sözlerdir. "Türk milletinin yürümekte olduğu terakki ve medeniyet yolunda elinde ve kafasında tuttuğu meşale müspet ilimdir. Ve dünyada her şey için, medeniyet için, hayat için, muvaffakiyet için en hakiki mürşit ilimdir, fendir. İlim ve fennin haricinde mürşit aramak gaflettir, cehalettir ve dalalettir" diyor Mustafa Kemal. Başka şeylerine de başvurmak istiyorum. Cumhuriyet tüm insanları yurttaşlar statüsüne kavuşturan, kadın erkek eşitliği kuran bir idare biçimidir. 1926'da hukuk devrimi, medeni kanun gerçekleştirilmiştir ve tüm yurttaşları okur yazar kılmayı ve demokratik yaşama katılmayı sağlayan bir harf devrimi meydana getirilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti batı yanlısı değil çağdaş ve ileri uygarlıktan yana bir cumhuriyettir. Çağdaş küresel evrensel değerler ile ulus devletin bir bütünleştirilmesidir. Dinin toplumsal yapıdaki egemenliğini sınırlayan ve Arap kültür egemenliğini dengeleyen bir yapıdır. Ve cumhuriyeti şöyle tarif edenler var. İnsanlık tarihinde 20. yüzyılın en büyük siyasal, toplumsal, kültürel devrimi Türkiye Cumhuriyeti ile gerçekleşmiştir. Şimdi arkadaşlar ben bir cumhuriyet çocuğu olarak Atatürk'ün bir devrim yaptığına inanan bir insanım ve bu devrimin bence önde gelen unsuru bir aydınlanma devrimidir. Yani aklın ve bilimin öncülüğü. Atatürk'ün getirdiği şey budur. Ve elbette aklın ve bilimin önceliği bir laik düzeni, laik sistemi getirmiştir Türk toplumuna. Şimdi buradan Türk'ün, Türk toplumunun işte bu 90 yıllık tarihinde en ciddi sorunumuz ortaya çıkıyor. Laik düzen, Atatürk'ün getirdiği laik düzen, çok partili yaşamla başlayan demokrasi ile ve demokrasi ve sandık yoluyla iktidara gelenler tarafından yeterince benimsenmiş değildir. Ben bunlara tanık olmuş bir insanım. Atatürk kuşkusuz çok büyük bir devrim yaptı. Çok büyük. Bu 15 yıl içerisinde mucizevi bir gelişme. Her bakımdan ama demokrasiyle birlikte iktidarlar doğaldır ki halktan oy almaya öncelik verdiler. Ta 1946 seçiminden başlayarak iktidara gelebilmek için halktan oy almak gerekiyordu. Halkın, sevgili çocuklar, Cumhuriyetin amaçladığı kendi dünyasını kurabilen, kendi tercihlerini, kendi seçimlerini yapabilen bir birey yetiştirme hedefi gerçekleşmemiştir. Bağımsız düşünebilen, bağımsız tercih yapabilen bireylerden oluşan bir toplum hala değildir Türkiye. O nedenle bunun bilincinde olan iktidarlar Türk halkının bu eğitim yoksunluğunu, eğitim yetersizliğini ve laik anlayıştan, aydınlanmadan uzak oluşunu kullanmışlardır. Katılıyor musunuz bana? İyice kullanmışlardır bunu. Hala kullanmaya devam ediyorlar. 60 seneden beri, demokrasiye başladığımız yıllardan beri, şimdi söylerken utanıyorum ama bir gerçek, bugün sevgili çocuklar üniversitelerimizde "Örtülmeyen kadınlar fuhuşu davet ederler" diyen profesör var biliyor musunuz? Duydunuz mu bunu? Yani şurasını da çok önemle işaret etmek isterim. Bir kongredeydim 1500 kişiyle beraber. Bunu duymayan çok insan var. Benim olağanüstü onuruma dokunuyor. "Örtülmeyen kadınlar fuhuşu davet ederler" diyen bir insan Türkiye'nin üniversitelerinde profesör. Başka üç profesör söyleyeceğim duymadınızsa; "Müziğin her türlüsü günahtır." Birinci profesör, "Kadın sesi varsa çok haramdır." İkinci profesör, "Elinizde bir değnek varsa ve ahenkli bir şekilde yere vuruyorsanız o da günahtır." Üç tane profesör İstanbul Üniversitesinde ve buna ses yok. Şayanı dikkat bir durum. Ne dersiniz çocuklar? Şimdi beni çok rahatsız eden, hiç unutamadığım bir şey daha var. Bundan birkaç yıl evvel bizim kliniğe gelen çalışkan bir asistan İstanbul Tıp Fakültesi Nöroloji Kliniğini kazanmış. Belli ki çalışmak kolay değil. "Hocam yeni bir asistan geldi" dediler. "Hoş geldin kızım" dedim, elini çekti. "Kızım" dedim, "Sen ak saçlı hocanın elini sıkma diyen bir Allah mı tanıyorsun?" Hiçbir şey demedim ama öyle. Bu çalışkan kız ak saçlı hocasının elini sıkıyor. Şimdi bir örnek daha. Konya'ya çağırdılar beni, Konya Üniversitesine. Orada genç nörolog doçent arkadaşım anlattı. "Serebral lokalizasyonlar dersimiz var bizim. O dersi anlatırken, sıra duygulara ve heyecanlara gelince birkaç el kalktı. 'Bu söylediğiniz dinimize aykırıdır.' Niye çocuğum? 'Hocam duygular, heyecanlar kalpte olur, yürekte olur, beyinde olmaz.' 5. sınıf öğrencisi bunlar çocuklar. Ondan sonra oturttum bunları, odama çağırdım. 'Çocuklar ne söylüyorsunuz, biliyorsunuz bunlar imitasyon deneyleri, ablasyon deneyleriyle ispatlanmış şeyler. Siz neden bahsediyorsunuz?' 'Hocam ne yapalım, bu bizim dinimiz, böyle söylüyor.' Kızdım bunlara, 'Sizin dininizde bir keşif mi

var, icat mı var? Hep bu gavur dedikleriniz yapıyor.' 'Keşif hocam, Allah onları bize zaten hizmet etsin diye yaratmış' dediler." Harika değil mi? Benim emekliliğimden sonra yakında olan bir olay. Bir derste gene 5. sınıf verilen bir ders. Bu dersin 45. dakikasında 7 tane öğrenci paldır küldür derse giriyorlar. Hoca diyor ki, "Nereden geliyorsunuz?" "Hocam cuma arabasından geliyoruz, sen ne soruyorsun." Uzatmayayım çocuklar. Buna benzer şeyler oldukça yaygın ve dolayısıyla Türk toplumu yazık ki bu laikliği benimseyemedi. Açık konuşuyoruz. Muhalefet partisi başkanına, akademisyenler buluştuk, sorduk: "Sayın başkan, çok gezdiniz, çok dolaştınız memleketi ama bir laiklik savunması yapamadınız. Laiklik demokrasinin olmazsa olmaz bir koşuludur. Laik olmayan bir memlekette demokrasi olamaz. Ama siz bunu söyleyemediniz." Bakın cevaba şimdi çocuklar. "Yani hocam bizim halkımız laiklik diye dinsizlik anlıyor. Bizim partiyi de dinsiz sayıyor. Onun için bunu böyle ağız dolusu savunamıyoruz." Bakın burası bir Türkiye işte. Bunları kabullenmek, bunlar olabilir demeyi ben çok yadırgıyorum. 60'lı yıllarda çok şeyim var. Vaktimiz nasıl bilmiyorum, bir tür filmi de biraz göstereyim istiyordum size. Ben çok şey yaşadım, çok şey gördüm. Şu kitapta bunlar var. Umarım okursunuz. 60'lı, 68'li bir kuşak var biliyorsunuz. Onları da tanımanız, sormanız, öğrenmeniz lazım. Neler yaşadı o 68 kuşağı? Ne kadar önemli değil mi? Size bir iki hatıra söyleyeyim. İnletiyorlardı ortalığı. Bir grup tek yol devrim. Çocuklara çok sempati duyuyorum. Çocuklar Türkiye'de olup bitenleri görüyorlar, çok rahatsız oluyorlar ve Fransa'da olanlardan ilham alıp devrim tutuyorlar. Ama devrimi nasıl yapacaklar? "Dağlara, bayırlara çıkacağız, halk peşimizden gelecek" diyorlar. Böyle ayakları yere basmıyor. O sırada bir Greenbelt teorisi çıkıyor ortaya. Biliyor musunuz. Hocam bilir. Greenbelt.

Konuşmacı 3: Evet.

Coşkun Özdemir: Amerika'da Yeşil Kuşak teorisi. Madem ki Türkiye'de böyle sol akımlar geliyor o halde biz bir yeşil kuşak yani İslamcı akımları destekleyelim ki bu sol akımları engelleyelim. Ve sonra da biliyorsunuz ılımlı İslam teorisi gelmiştir. 12 Eylül darbesiyle ılımlı İslam telkin edilmeye çalışılmıştır. İşte onun da nerelere vardığını biliyorsunuz değil mi çocuklar? Temel şu, Cumhuriyeti ilan ettik. Mustafa Kemal ve arkadaşlarına, Kurtuluş Savaşını yapanlara ne kadar büyük bir minnettarlığımız var değil mi? Kolay kolay ödeyemeyiz bunu. Hangi şartlarda yapıldığını şu kitap güzel anlatıyor. Lütfen okuyun ve duygulanın. Fakat bir çıkmazdan çıkamıyoruz arkadaşlar. Büyük bir çıkmaz bu. Bakın aldığım bir mektubu söyleyeyim size. "Sayın hocam, Türk milleti Atatürk'ün öncülüğünde Allah'ın yolundan sapmıştır. Yeniden Allah'ın nizamı kuruluncaya kadar burası bir Darülharp bölgesidir." Bakın ne kadar açık. Savaş, yani yok etme savaşı. Buna dikkat edin. Olup bitenleri izah için bundan yararlanacaksınız. "Olamaz böyle bir şey" dediğiniz şeyler oluyor. Öyle değil mi? İşte Darülharp anlayışdır bu. Aynı zamanda bu insanları anlamak, hatta empati yapmak lazım. Siz böyle büyümediniz. Ben iki aydınlanmacı öğretmenim evinde doğdum. Başka bir evde doğabilirdim. Sadece dini referansların, inançların, dogmaların olduğu bir evde doğabilirdim. O zaman bunları söylerdim. Ne dersiniz? Türkiye'deki bu sorunu lütfen düşünün. Sorumlu arıyorsa Türkiye'yi idare edenlerde aramalıyız. Türkiye'yi aydınlanmadan, laik düzenden, akıldan, bilimden, hümanizmden mahrum, yoksul bırakan insanlarda aramalıyız sorumluluğu. Eğitim evde başlıyor ve böyle bir inançla yetişmiş. "Mustafa Kemal'in getirdiği dinsiz toplumu yok edeceğim." Kur'an kurslarında da bu yemin var. O halde yapılacak şey nedir? Cumhuriyeti savunabilmek için, demokrasiyi savunabilmek için halkı bu çıkmazdan kurtarabilmek. Türkiye'de ortalama eğitim düzeyi nedir? 5 ila 6 yıl. Kitap okuma nasıl? Japonya'da kişi başına 25 kitap. Almanya'da, İsviçre'de 13-14, Fransa'da 12 iken bizde 6 kişi bir kitap okuyor. Okumayan, soru sormayan, çok merak etmeyen, neden niçin demeyen bir toplum. Temel sorun işte bu toplumu okur yazar, anlar, öğrenir, bilinçli hale getirmek. Kendi tercihlerini yapabilen bir toplum haline getirebilmek. Ama bunu kolay kolay iktidarlar yapmaz, kaybederler. Türkiye'nin bizim gibi okumuş, öğrenmiş, diplomalar almış insanların böyle bir sorumluluğu var. Bir de Atatürk ne diyor? Ben 1934 senesinde söylediklerini ilk duyduğum zaman tüylerim diken diken olmuştu. Anzamlara sesleniyor, Avustralya'dan ve Yeni

Zelanda'dan gelip bizim Çanakkale savaşlarında dövüşenlere. "Ey uzak diyarlardaki anneler gözlerinizin yaşını siliniz. Evlatlarınız bizim topraklarımıza geldiler, dövüştüler ve toprağa düştüler. Şimdi onlar bizim Mehmetçiklerle beraber koyun koyuna uyumaktalar. Onlar artık bizim evlatlarımızdır." 25 Nisan'da Anzaklar güneş doğarken geliyorlar Çanakkale'de şehitlerini anıyorlar. Oraya bu mesajı gönderiyor Mustafa Kemal. Sene 1934, dünyada faşizmin geçerli olduğu bir dönemde. Bir de şunu söylüyor: "Doğudan şimdi doğacak olan güneşe bakınız. Bugün günün ağırdığını nasıl görüyorsam bütün doğu milletlerinin, mazlum milletlerin uyanışlarını da öyle görüyorum. Bağımsızlık ve özgürlüklerine kavuşacak olan çok kardeş millet vardır. Onların yeniden doğuşu kuşkusuz ki ilerleme ve refaha dönük olarak gerçekleşecektir. Sömürgecilik ve emperyalizm yeryüzünden yok olacak ve yerlerini milletler arasında hiçbir renk, din ve ırk ayrımı gözetmeyen yeni bir uyum ve işbirliği çağı egemen olacaktır. Size bu sözleri söyleyen cumhurreisiniz değil sadece Türk milletinin bir ferdi Mustafa Kemal'dir" diyor. Ne dersiniz çocuklar böyle bir adama? Ve bu adamı karalayan çok gruplar var. Şeriatçıları anladık ama Türkiye'nin okuryazarları var epeyce. Liberalleri, neoliberaleri var, onları anlamak pek kolay kolay mümkün değil. Çocuklar tabii söylenecek çok şey var. Başka koşullarda sizlerle konuşur daha çok şey anlatırım ama şu filme biraz bakalım birlikte. Sonra sizin ilaveleriniz varsa dinlemek isterim. Bir de şu kıyafetleri görüyor musunuz çocuklar? Cephelerde nasıl bir adam, nasıl yapıyor bunu? Umarım size bir şeyler anlatabildim. Şu filme isterseniz birlikte bakalım. Biraz atlamamız gereken çok bozuk bir film çünkü.

Video 1: Bir varsın bir yoksun. Ama bazı anlar, günler, yıllar, insanlar diğerlerinden farklıydı daima. Hele hele düşünce ve eylemleriyle sadece ülkesini değil, neredeyse tüm dünyayı değiştirmiş ve etkilemiş olanlar. Örneğin 600 yıl sürmüş bir imparatorluğun yerine ilerici, demokratik, ulus bilincine sahip, laik ve cesur bir cumhuriyet kurmuş olan Mustafa Kemal Atatürk farklıydı elbette. Sadece Anadolu'da, Cumhuriyetinde değil, dünyanın hemen her köşesinde anılmaya ve yaşamaya devam edecekti. Mustafa Kemal Osmanlı'nın en umutsuz anlarında, en zor cephelerinde komutanlık yapmış, türlü acılar, zorluklar ve kahramanlıklarla yüklü günlerde daima Cumhuriyete uzanan politik bilincini geliştirmişti. Çok donanımlı, kendini durmaksızın geliştirmiş bir insandı. Fransızca ve Almancayı erken yıllarda öğrenmiş, okumaya cephe koşullarında dahi ara vermemiştir. Birinci Dünya Savaşı'nda Çanakkale'de büyük başarılar sağlamış bir insan olarak uğruna çarpıştığı halkının güvenini kazanmış, ilerideki günler için umut kaynağı olmuş. O günkü düşmanları içinse talihsizlik. Tarihe düşülen o günlerde, çeşitli savaşlarda Mustafa Kemal'in karşısında yer almış olan İngiltere'nin başbakanlarından David Lloyd George, "Yüzyıllar nadir olarak dahi yetiştirir. Şu talihsizliğimize bakın ki 20. yüzyılın dahisi Türklere nasip oldu ve kader onu bizim karşımıza çıkardı" diyecekti. Buna 1917 Sovyet Devrimi öncüsü ve önderi Vladimir İlyiç Lenin de katılacaktı. Yüzyıllardır sürekli düşmanlarından biri olan Rusya'dan yansıyan bu yorum da oldukça çarpıcıydı: "Mustafa Kemal sosyalist değildi. Fakat görülüyor ki iyi bir teşkilatçı, yüksek anlayışlı, ilerici ve iyi düşünceli, akıllı bir liderdir. Mustafa Kemal soygunculara karşı bir Kurtuluş Savaşı veriyor. Emperyalistlerin gururunu kıracağına ve sultanı da yakın çevresiyle birlikte alt edeceğine inanıyorum" diyordu. Daha sıcak bir düşmandı Fransa. İlk büyük yenilgisini Çanakkale Boğazı'na gönderdiği güçlü gemileri ve askerleriyle tatmıştı. 1921 yılında Anadolu macerasını noktaladıktan sonra Fransa Başbakanı Aristide Briand meclis nutkunun bir yerinde şöyle diyordu: "Dağ başındaki haydutlar diye isimlendirdiğimiz kahraman Mustafa Kemal ve onun tüm askerleri burada olsalardı teker teker hepsinin heykellerini dikerdik." Ona katılan başkaları da vardı. Örneğin Yunanistan Başbakanı Elefterios Venizelos, Türkiye Cumhuriyeti'nin 10. yıl kutlamaları gerçekleşirken "Bir ulusun hayatında bu kadar az sürede bu denli kökten değişiklik pek seyrek gerçekleşir. Bu olağanüstü işleri yapan Mustafa Kemal hiç kuşkusuz kelimenin tam anlamıyla büyük adam niteliğine hak kazanmıştır ve bundan dolayı Türkiye övünebilir" düşüncesindeydi. Kararlı bir biçimde çok sevdiği cumhuriyet için sürdürüyordu yürüyüşü. Tüm dünya şaşkınlık içindeydi. 600 yıllık kökleşmiş bir imparatorluğun küllerinden adeta bir zümrüdüanka kuşu gibi doğuveren genç

ve diri bir ülke vardı karşıda. Eşsiz bir komutan, çağdaş düşünceli bir politikacı ve yönetici Mustafa Kemal vardı. Onu bir devlet mimarı olarak tanımlayanlar çoğunlukta idi. Örneğin devrin Afgan Kralı Emanullah Han: "O büyük bir insan. Yalnız Türkiye için değil bütün doğu milletleri için de en büyük önderdi." Gerçekten de pek çok ülkenin kurtuluş hareketinin öncüsü Mustafa Kemal olmuştu.

Arkadaşımız çok eski zaman... Biz de bütün memleket aynı fikir ve kanaatteyiz.

Sonrası daha hızlı akacaktı zaman. 6 Mart 1938'de bir doktorlar grubu karaciğer rahatsızlığı tanısını kesinleştirir. "Ancak ölümü istemek bir cesaret değildir. Ama ölümden korkmak da bir ahmaklıktır" diyen Mustafa Kemal Atatürk, bir kenara çekilip kendini dinlemek yerine eski günlerde olduğu gibi halkının içinde, devletin başında. Öte yandan Atatürk'ün sağlık durumunun ciddiyet göstermesi hükümeti de telaşlandırmıştır. Dönemin Başbakanı Celal Bayar, Avrupa'dan doktor getirilmesini önerse de Atatürk o günlerdeki Hatay meselesi yüzünden hastalığının dışarıdan duyulmasının iyi olmayacağını düşünerek bunu önce reddeder. Ancak azıcık umudun ötesinde çareler hızla tükenmektedir. Sonuçta Paris Tıp Fakültesi'nden Profesör Doktor Noel Fiessinger Ankara'ya davet edilir ve Fransız doktor Atatürk'ü muayene ettikten sonra diğer doktorların tanı ve önerileriyle örtüşen kararı açıklar: Hastalık son derece ciddi bir aşamaya ulaşmıştır. "Benim Türk milleti için yapmak istediklerim ve başarmaya çalıştıklarım ortadadır. Benden sonra beni benimsemek isteyenler bu temel üzerinde akıl ve ilmin rehberliğini kabul ederlerse manevi mirasçılarım olurlar." Ve çok kısa bir süre sonra umut tükeniverdi. 8 Kasım 1938 akşamı saat 19.00'da son ve büyük bir komaya girdi. 9 Kasım günü ve gecesi bu ağır koma devam etti. Ve 10 Kasım 1938 Perşembe sabahı saat 09.05 geçe hayata gözlerini yumuyordu. Bazı anlarda zaman durur, sessizce asılı kalır. Anılan büyük bir boşlukta her zaman orada kalır. Bir an öncesi vardır açılan mavi gözlerde, bir an sonrası hüzün. Son nöbet defterine şu yazıldı: "Saat 09.05, vefat etmişlerdir."

Coşkun Özdemir: Evet arkadaşlar, böyle şimdi bakın son anları. Ben 9 yaşındaydım Atatürk öldüğünde ve gayet iyi hatırlıyorum o günleri. Tabii çok tarif edilmez bir kayıp idi bu. Ben birçok şey söyledim ama Atatürk'ün en büyük devrimi laikliktir, aydınlanmadır, akıl ve bilimdir. Ona mutlaka şunu ilave etmek lazım herhalde: Kadın haklarıdır, kadın eşitliğidir. Kadınların topluma kazanılmasıdır. Türkiye şimdi hala ne kadar çok gerilerde değil mi? Günde birkaç tane kadın cinayeti oluyor. Neden diye soran var mı arkadaşlar? Trafik kazalarında Türkiye birinci. Neden diye soran var mı? Bütün bunların gerçek nedenlerini bulup onunla mücadele etmek lazım. Sonuçlarla değil, nedenlerle mücadele edebilmek... Niçin kadın hala ikinci plandadır? Hala evde oturmalıdır, en az dört çocuk yapmalıdır. Başbakanımız Diyarbakır'da öyle tavsiyede bulunuyor. Ve Başbakanımız bir şey daha söylüyor: "Dindar ve kindar gençler yetiştireceğiz" diyor çocuklar. Akıl almaz buluyorum ben. Bülent Arınç'a karşı çıktı, "Düşmanları sevindirmeyelim" diyor. Kim o düşmanlar? Bizler işte, muhalif olanlar. Yani arkadaşlar, aydınlanmadan uzak kalmış, geri kalmış, ilkel toplum. 176 tane üniversitemiz var, AVM'lerimiz var, yollarımız, arabalarımız var ama illiklik büyük çapta devam ediyor. İleri demokrasi demek, olacak şey mi? Bir şey daha söyleyerek bitireyim. Her konuşmamda, her yazımda söylüyorum. Yüzlerce insan hapiste yatıyor. Benim arkadaşlarım var içlerinde. Mustafa Balbay iyi bir genç dostumdur. En az benim kadar yurdunu seven bir insan ve 5 yıldır hapis. Bunları, 100 tane general, gazeteciyi ve öğrenciyi hiç hesaba katmadan demokrasi tartışması yapmayı akıl almaz buluyorum çocuklar. Bu kitabımı da öyle bitirdim. Bu kitaptan bir tane Dekan Bey'e imzalayacağım. 8 tane daha var, onları bir şekilde size dağıtalım. Benim dernek yarı fiyatına satıyor ama zarar yok, onun parasını ben verebilirim. Siz okuyun istiyorum doğrusu. Sizin bir diyeceğiniz var mı arkadaşlar? Bu üniversitede konuşup size hitap etme fırsatını verdiler bana, bundan dolayı çok mutlu olduğumu söyleyerek bitirmek istiyorum.

Konuşmacı 4: Evet. Yaşadığım bir olayı anlatmak istiyorum. Ne yazık ki dindarlıkla dincilik karıştırılıyor hala Türkiye'de.

Coşkun Özdemir: Evet. Doğru.

Konuşmacı 4: Boğaziçi Üniversitesi'ndeiken bir aday geliyor, kendisiyle bir mülakat yapıyoruz. Kağıt üzerinde çok iyi. Fakat birileri "Efendim bu dincidir" diyor. Karşıma aldım, "Bak kardeşim senin hakkında böyle diyorlar." Çocuk, "Hocam ben modern Müslümanım" dedi.

Coşkun Özdemir: E tabii.

Konuşmacı 4: Cevap çok güzel.

Coşkun Özdemir: Çok güzel. Onlar Müslüman. Evet.

Konuşmacı 4: "Din gereklerini yerine getiririm. Orucumu tutarım ama iş hayatımda illaki beş vakit namaz, illaki cumayı da gözetmem." Görev neyse olmuyor. "Hanımın başı açık ve elbisemi içki içilen yerde de bulunur." Şimdi bu güzel bir cevap. Yani modern Müslümanlık bu olmalı ve dinini laiklikle bağdaştıran bir anlayış.

Coşkun Özdemir: Gayet tabii. Üstadım. Şimdi bu kişilere dinci demek yanlış. Bir Anadolu Müslümanlığı diye bir şey var. Nasıl bir Müslümanlık? 11 ay bir güzel rakısını içiyor, sonra oruç tutuyor. Ama bir şey anlatayım size. Şinasi Tekin büyük bir tarihçi Amerika'da. Eşimle beraberiz. 70'li yıllarda sofrada konuşuyoruz.

Coşkun Özdemir: Tanıyor musunuz?

Konuşmacı 5: Hocam oldu.

Coşkun Özdemir: Öyle mi? Eşi de... Eşi de tarihçi. Sofrada konuşuyoruz, laf dine imana geldi. Dedim ki "Türkiye'de insanlar var, 11 ay içiyorlar güzel güzel. Sonra bir ay oruç tutuyorlar, namaz kılıyorlar. Böyle Müslümanlık olur mu?" "Aman aman" dedi hoca, "Kurtuluş bunda, buna itiraz etme." Düşündüm. Çok hak verdim. Çok doğru. Gayet tabii. Ne güzel içiyor sonra ama Müslümanlıktan vazgeçmiyor. Doğrusu bu. Hakikaten böyle bir Müslümanlık laikliği de benimsiyor. Atatürk'ü de seviyor. Cumhuriyeti, aydınlanmayı. Modern Müslüman daha var. Bir yeni Müslümanlar var, dikkat ediyor musunuz? Allah aşkına okuyun. Eren Erdem harika bir çocuk. Antikapitalist, antiemperyalist bambaşka bir Kur'an anlatıyor. Ben bir şey söyleyemem Kur'an hakkında ama bu çocuk fevkalade iyi biliyor. Yaşar Nuri de öyle. Bambaşka bir İslam anlatıyorlar. Bilimle bağdaşan, felsefeyle bir araya gelebilen. Atatürk'ü en büyük Müslüman diye takdim eden, öyle diyor Yaşar Nuri. Bir de Yaşar Nuri şöyle söylüyor: "Peygamber efendimizin ölümünden iki saat sonra dinde tahrifat başlamıştır. Ve bugün Arap ülkelerindekinin tamamı, bizdekinin yüzde 95'i yalan yanlış şeylerdir." Gerçekten bu insanlar dikkate değer bir şey yapıyor. 1 Mayıs'a da, Gezi'ye de katıldılar. O en büyük hücumun yapıldığı zaman bir çadırda bu Eren Erdem'le beraber oturmuş konuşuyorduk. Benim Cumhuriyet gazetesinde yazım var, "Soru sormak" diye. Mesela bu kendilerini çok iyi Müslüman sayan insanlara niçin Müslümanlar böyle birer sömürge halindeler, neden birbirini boğazlıyorlar sorulmaz mı? Eksik bırakmamak için size bir de Amerika'dan örnek vereceğim. Biliyorum, biliyorum. Bak ama bunu söyleyeceğim şimdi. Bu çok önemli. Amerikalıya diyorum ki, "Irak'ta ne işi var Amerikan ordusunun? Bir milyon Müslüman öldü orada." Bakın cevaba şimdi, inanılmaz bir şey. Bize dedi ki: "Ben göklerden emir aldım." Buna inanan Amerikalı var çok sayıda. Bir örnek daha. Ya gene Amerikalıyla konuşurken "Nedir bu dünyanın hali? Amerika ne yapıyor böyle?" Doktor Özdemir, "Don't worry, Christ is coming soon. Merak etme, İsa neredeyse geliyor." Buna inanıyorlar. Sonra döndüm Türkiye'ye. Ceviz Kabuğu programında Ali Bulaç var, İslamcı bir yazar. Ona soruyorlar, "İsa gelecek diyorlar. Siz ne dersiniz?" diyor. Ali Bulaç ne diyor biliyor musunuz? "Evet, İsa gelecek, haç kıracak ve Hazreti Muhammed'in emrine girecek" diyor. Enteresan değil mi? İşte bu inanç, akıl ve sağduyudan, aydınlanmadan uzak inançlar böyle oluyor. İşte kızcağız gelip elimi sıkıyor. Düşünün artık, dehşet verici bir şey. Nörolog oluyor ama hocasının elini sıkıyor, bu da bir inanç. Bunlardan...

Konuşmacı 6: Hastaları da...

Coşkun Özdemir: Bunlardan kurtarmak lazım.

Konuşmacı 7: Necat kocasının elini öptü diye kıyamet koptu İran'da.

Coşkun Özdemir: He.

Konuşmacı 8: İran Şey...

Coşkun zdemir: İran çok değişmiş Şimdi. Anladım, İran'da müzik...

Konuşmacı 8: Müziğe izin yok. Resme de.

Konuşmacı 1: Salon boşaldı, başka zaman yine sohbet ederiz ocuklar.

***** Video burada sona eriyor. *****